

Kivennavan Karvala kartalla ja kirjoissa

Kivennapa ja Uusikirkko 1645

[Lähde](#)

Mitä huonomp kala, sitä vetelämp liem.

Mitä huonompi kala, sitä vetelämp liemi.

(Kivennapa, E. Heikkinen, 1932)

Äijä koirii koos, vetelämp on lakkimine.

Äijä koiria koossa, vetelämp on lakkiminen.

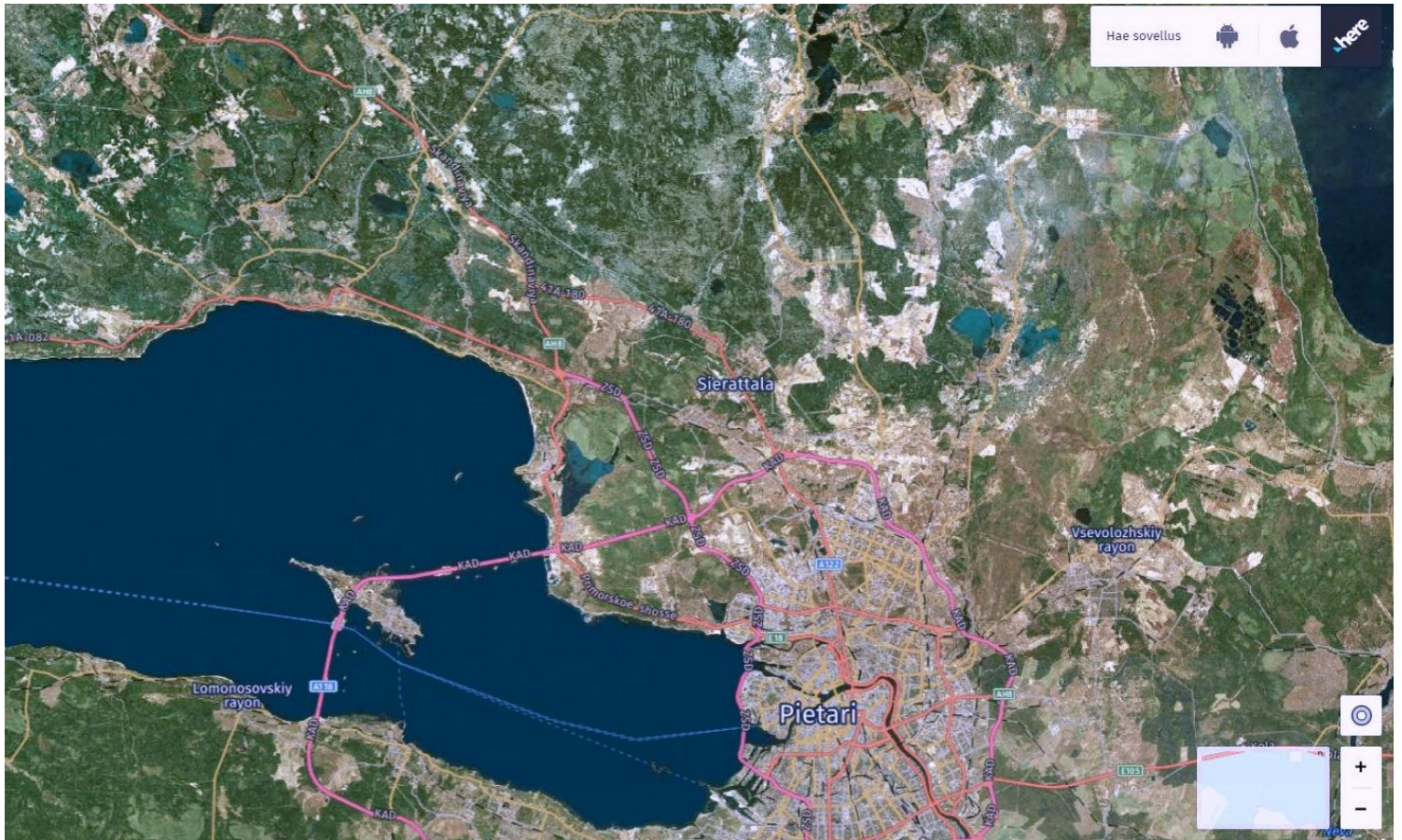
Kun köyhässä talossa on paljon perhettä niin on siellä vähän ruokaa.

(Kivennapa, E. Heikkinen, 1932)

Jos ei sauna, viina ja terva auta ni sit on ies kuolema ja hauta.

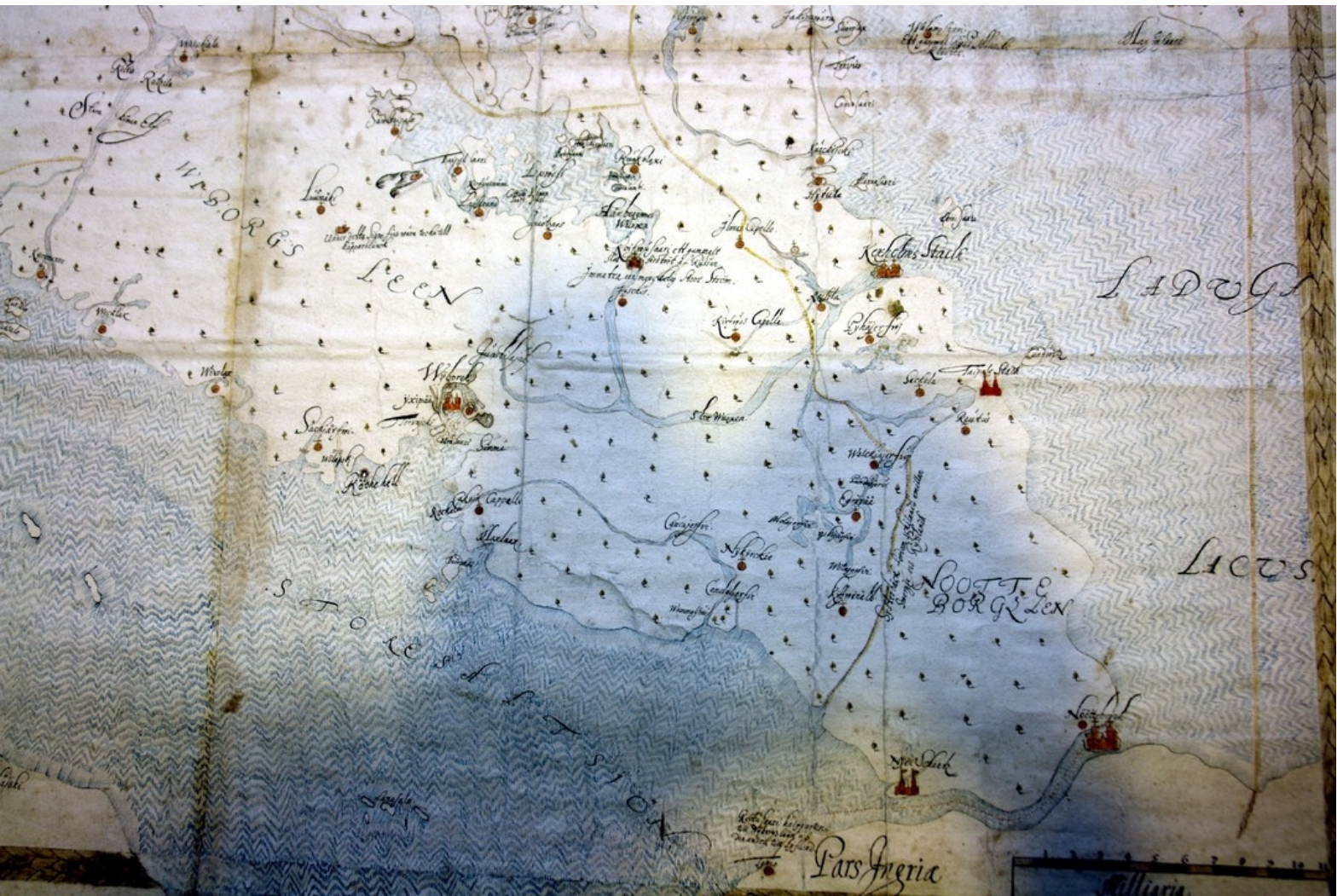
Jos ei sauna, viina ja terva auta, niin sitten on edessä kuolema ja hauta.

(Kivennapa, E. Heikkinen, 1932)

Rantaviiva nyt (Here)

Karjalan kannas 1650

Älä pyri syyhymätä sauna.

Älä pyri syyhymättä saunaan.

Älä tunkeudu pyytämättä toisten asioihin ja salaisuuksiin.

(Kivennapa, E. Heikkinen, 1932)

Myö poika pilliis, osta porsas.

Myö poika pillisi, osta porsas.

Sanotaan sille joka viheltää.

(Kivennapa, E. Heikkinen, 1932)

Paljo tamma varsoi tekköö, mut länget päähä kuoloo.

Paljon tamma varsoja tekee, mutta länget päähän kuolee.

Vanhemmat saavat paljon lapsia mutta ne eivät kuitenkaan heistä pidä huolta.

(Kivennapa, E. Heikkinen, 1932)

Suur pala suureks repäsöö pien kyllän pittää.

Suuri pala suureksi repäisee, pieni kyllän pittää.

Jos ottaa paljon palkkaa työstään niin saattaa menettää työpaikkansa kun sitä vastoin pienellä palkallakin tulee toimeen kun saa pitää työpaikkansa.

(Kivennapa, E. Heikkinen, 1932)

Kivennapa ja Uusikirkko 1686

Lähde

Älä luule luuta lihaks pässipäätä paistikkaaks.

Älä luule luuta lihaksi, pässinpäätä paistikkaaksi.

Ei pidä luulla jotain henkilöä tai esinettä paremmaksi kuin se on.

(Kivennapa, E. Heikkinen, 1932)

Ei tyhjä säkki seisallaa kestä.

Ei tyhjä säkki seisallaan kestä.

Sanotaan laihalle henkilölle.

(Kivennapa, E. Heikkinen, 1932)

Sinum Finnicum 1742

Lähde

Kiwineb löytyy

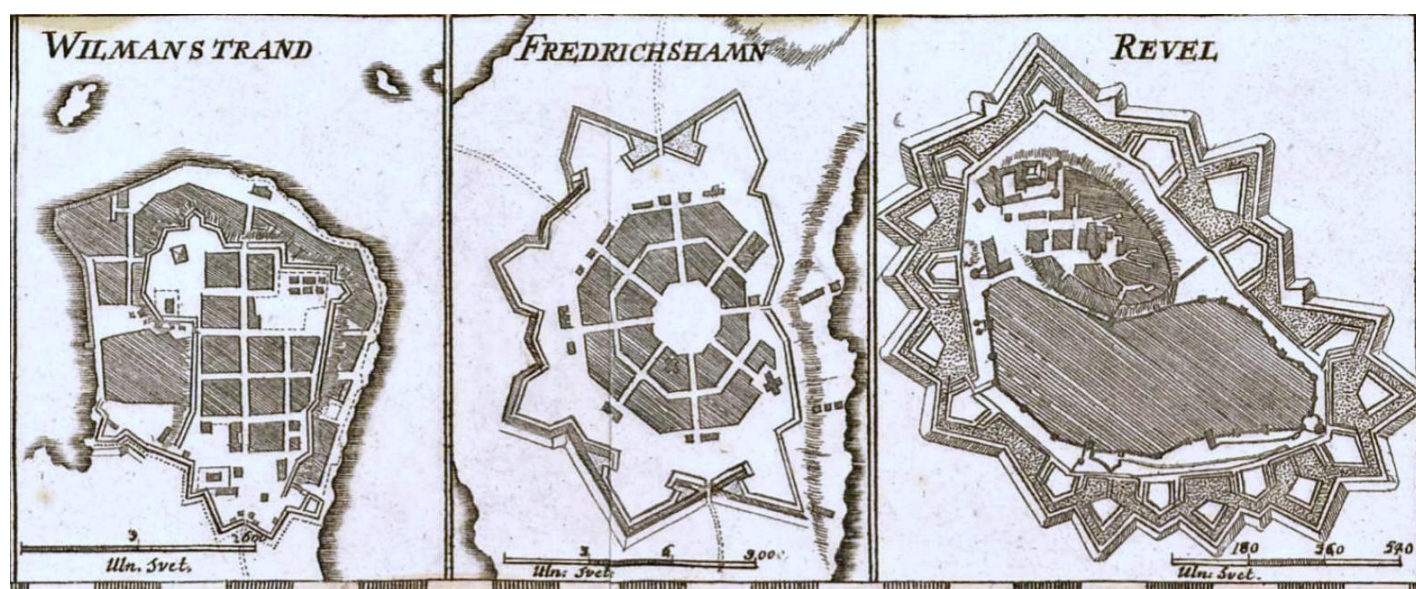

[Käkisalmi](#)

[Viipuri](#)

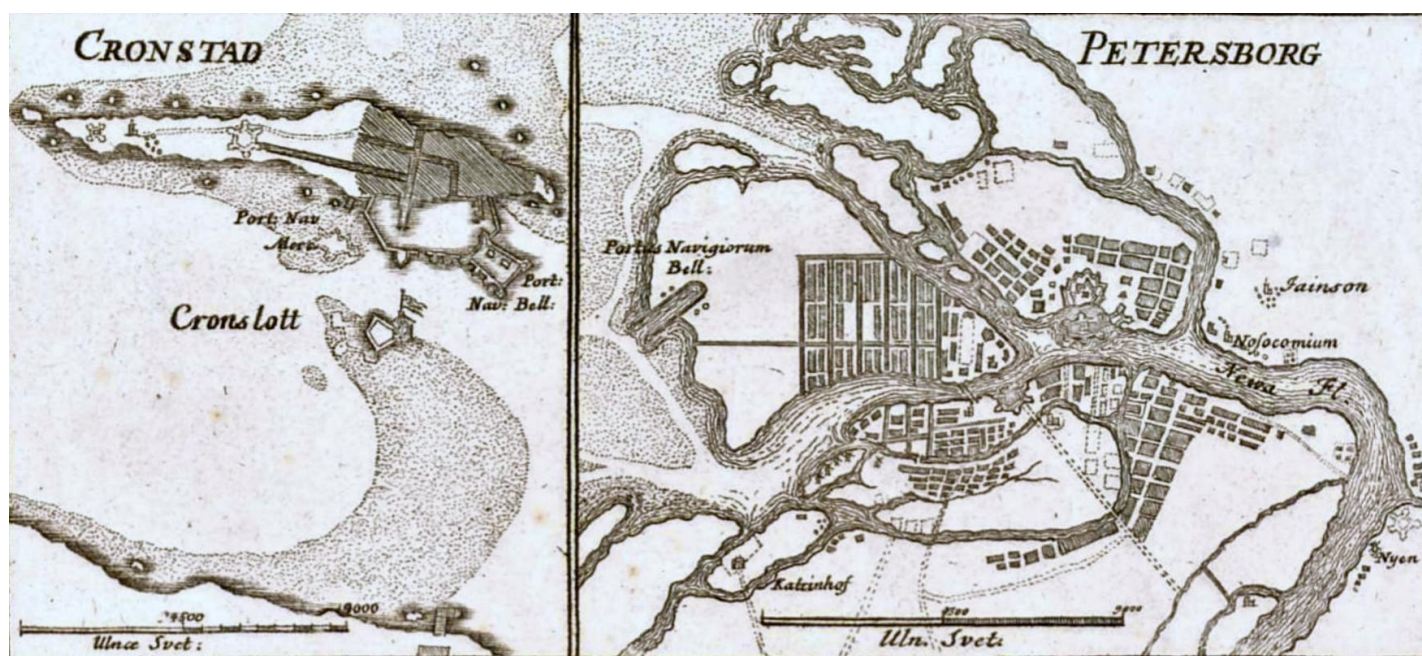
[Narva](#)

[Lappeenranta](#)

[Hamina](#)

[Tallinna](#)

[Kronstadt](#)

[Pietari](#)

Eric Wetterstedtin maakuntakartasto 1775

Lähde

Kivineb = Kivennapa

Pietari perustettiin vuonna 1703.

Suomen historian tärkein vuosiluku (emeritusprofessori Matti Klinge)

Tuulel ko tulloo ni viheltäi männöö.

Tuulella kun tulee, niin viheltäen menee.

Helpolla kun tulee, niin nopeaan menee, esim. raha.

(Kivennapa, E. Heikkinen, 1932)

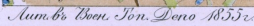
Nii lappaa ko Lahe koirä.

Niin lappaa kuin Lahden koirä.

Juo tai syö ahneesti.

(Kivennapa, E. Heikkinen, 1932)

$$\frac{\text{IV. 1.}}{1.}$$

On naamaa kuin erämaata.

(Kivennapa, E. Heikkinen, 1932)

Sillä on suuta kuin variksenpojalla persettä.

(Kivennapa, E. Heikkinen, 1932)

Kiwinebb = Kivennapa

Rasalaks = Rasala, jonka eteläpuolella on Karvalan kylä.

Hyyvviihä ne on rautnaulatkii ko vois paistaa.

Hyviähän ne on rautanaulatkin, kun voissa paistaa.

Huonostakin ruoasta saadaan hyvää, kun voissa paistetaan.

(Kivennapa, E. Heikkinen, 1932)

Maal ko on ilma ni merel on kaks.

Maalla kun on ilma, niin merellä on kaksi.

Maalla kun on paha ilma, niin merellä on vielä pahempi.

(Kivennapa, E. Heikkinen, 1932)

PAAVO KIURU

KIVENNAPA

*MUISTEMIA JA KUVIA
ENTISESTÄ KOTISEUDUSTA*

KUSTANTAJA

KIVENNAVAN HISTORIATOIMIKUNTA

PIEKSÄMÄKI 1952

SISÄLÄHETYSSEURAN RAAMATTUTALON
KIRJAPAINO

Palaamme takaisin Karvalan tielle Rasalan tienhaaraan ja lähdemme kohti Karvalaa. Tie laskeutuu Runnusuon eteläkielekkeen pohjukkaan ja siitä jälleen kohoaa kuusimetsään, jonka reunassa Karvalan Likasmäki osoittaa meille ensimmäiseksi Kiurun talon. V. 1778 oli Kivennavalla vain kahdessa kylässä Kiuruja. Kanalassa N:o 2:lla oli puulaakimiehenä Erik Kiuru ja Karvalassa N:o 1:llä talollinen Henrik Kiuru ja hänen veljensä poika Petter. Näyttää siltä, kuin Kiurut olisivat ensimmäiseksi tulleet Karvalan kylään, jossa heitä vieläkin asuu. Sieltä heitä on sitten siirtynyt Tammiselän Kiurulanmäelle, Puhtulan Kiurumäelle ja Korpikylään. Kanalasta on tapahtunut muutto Raivolaan.

Karvalan kylän halki kulkevan Hiirelään johtavan tien varrella ovat mm. Kurjasen ja Siian talot. Tien mutkasta eroaa etelään Munnemäelle tie, joka jatkuu sekametsän reunustamien pienten peltotilkkujen lävitse Selkilänmäelle ja yhtyy lopulta Hiirelää ja Tammiselkää yhdistävään tiehen. Munnemäellä asuivat Munnet, Veijalaiset, Jukaset ja Kostiaiset sekä hiukan etelämmässä Veijalaiset. Sakeus Veijalainen oli maallikko-saarnaaja. Munnemäeltä Hiirelän tielle johtavien kujasien varrella ovat Rapatin, Maidelin, Suutarin ja Terosen talot. Kutakuinkin keskellä kylää on kauppatalo, josta etelään pääsemme Termosille ja pohjoiseen Sokalle. Kyläaukeaman itänurkasta lähtevän Vanhankylän tien varressa on kansakoulu, joka rakennettiin v. 1900. Siihen asti olivat Karvalan lapsetkin saaneet käydä Kirkonkylän kansakoulua lähes parin vuosikymmenen ajan.

Muutamien kylän miesten mielissä alkoi kyteä ajatus koulun saamisesta omaan kylään. Päästiin niin pitkälle, että kokous pidettiin Termosen veljesten talossa. Läheisistä Hiirelästä ja Vanhastakylästäkin oli edustajia mukana. Kokous muodostui myrskyiseksi, sillä vastustajiakin oli. Kokouksen sihteerille Paavo Termoselle, sateli teräviä välihuutoja: »Mokomakin Pännä-Paavo, kirjoita vaan, mut kyl itket viel.» Vastustuksesta huolimatta enemmistö pääsi voitolle. Kouluhankkeen kannalla olivat mm. edellä mainitun lisäksi Matti Mutta, Saku Veijalainen, Tuomas Munne, Tuomas ja Jaakko Kiuru. Matti Mutta laati piirustukset ja »piirust oravatkii puihe oksil». Kouluhallitus hyväksyi ne ja heti alkoivat ahkerat hirsitalkoot. Rakennusmestari Vilska Parikkalasta rakensi koulun urakalla ja se avasi ovensa v. 1900.

Paavo Termonen (5.1.1868-16.12.1917) oli isäni pappi. Ks. [sukupu](#)

Karvalan koulu alkoi toimintansa v. 1900. Koulun perustamisvaiheista tehdään selkoa Karvalan kyläkuvauksen yhteydessä. Koulun opettajina ovat toimineet:

Feliks Zvanten 1901—1902; Jose Mäkinen 1903; Ida Josefina Kajander 1904; Albert Wilhelm Strömberg 1905; Ida Strömberg 1906; Elias Miettinen 1907—1908; Emilia Pimiä 1910; Hilma Pimiä 1910; T. U. V. Tuhkanen 1909; Hilja Sulanen 1909; Frans O. Virtanen 1910—1917; Alma Luuskonen 1911—1912; Albert Wilhelm Strömberg 1912; Anna Lampinen 1912; Aino Roth-Virtanen 1914—1917; Oskar Tanner 1917—1920; Ottilia Tanner 1917—1920; Frans Hugo Kaisla 1925—1939; Helga Elina Grönfors-Kaisla 1924—1939; Kirsti Maria Karlio (Karlsson) 1924—1939.

Karvalan koulun viimeisen johtokunnan muodostivat: Benjam Rämö, Mikko Veijalainen, Paavo Hannukainen, Pekka Sopanen, Maria Mutta, ja Matti Kiuru.

Opettaja Frans O. Virtanen uhrasi aikansa nuorisoseuratyöhön ollen innokas näytelmien harrastaja. Hänet nähtiin useasti Kirkonkylän ns. näyttelijäin joukossa. Hän siirtyi Imatralle. Opettaja Frans Kaisla oli pätevä tilimies ja siksi hän oli useat vuodet kunnan ja seurakunnan tilien tarkastajana. Hän kuului kunnanvaltuustoon ynnä moniin toimikuntiin.

Kirppu siu lihhaus syököö, tuo verra tähteeks jättäköö.

Kirppu sinun lihaasi syököön, tuon verran tähteeksi jättäköön.

Sanotaan sille, joka antaa vähän.

(Kivennapa, E. Heikkinen, 1932)

Se on leikki ko leipä loppuu mut tuska ko tupakka loppuu.

Se on leikki, kun leipä loppuu, mutta tuska, kun tupakka loppuu.

(Kivennapa, E. Heikkinen, 1932)

Paremp väljäl metsäl ko tyhjäs aituukses.

Parempi väljällä metsällä kuin tyhjässä aituksessa.

Parempi elää köyhästi naimattomana kuin köyhissä naimisissa.

(Kivennapa, E. Heikkinen, 1932)

Paremp vähä istuu ko paljo seisoo.

Parempi vähän istua kuin paljon seisoa.

(Kivennapa, E. Heikkinen, 1932)

Älä pistä härkintäs toise taikinaa.

Älä pistä härkintäsi toisen taikinaan.

Älä puutu toisten asioihin.

(Kivennapa, E. Heikkinen, 1932)

Seuraavat sivut ovat kirjasta
[Statistik öfver folkundervisningen i Finland \(1902\)](#)

BIDRAG TILL FINLANDS OFFICIELA STATISTIK.

X.

STATISTIK

ÖFVER FOLKUNDERVISNINGEN I FINLAND,

UTGIFVEN AF ÖFVERSTYRELSEN FÖR SKOLVÄSENDET.

30.

STATISTISK ÖFVERSIGT AF FOLKSKOLEVÄSENDET I FINLAND

FÖR LÄSEÅRET

1900—1901.

HELSINGFORS,
KEJSERLIGA SENATENS TRYCKERI,
1902.

*Underdånig berättelse om folkskoleväsendets i
Finland tillstånd under läseåret 1900—1901 af-
gifven af Öfverstyrelsen för skolväsendet.*

I. Seminarierna.

Under detta läseår voro de sammansatta seminarierna i Jyväskylä och Sordavala, de kvinnliga seminarierna i Ekenäs och Brahestad samt de manliga i Nykarleby och Raumo i fullständig verksamhet, hvarjämte de nyinrättade seminarierna, det kvinnliga i Heinola och det manliga i Kajana nu voro i verksamhet, det förra sitt andra och det senare sitt första läseår.

Vid samtliga seminarier och med dem förenade öfningsskolor voro under ifrågavarande läseår anställda inalles 95 lärare och lärarinnor, hvilka fördelade sig på de skilda anstalterna sålunda:

Seminarii-ort.	Direktor.	Föreståndarinna.	Vid seminarierna.			Vid öfningsskolorna:				Summa.
						å kl. I—VI.		Å sammansatta klassen.		
			Lektorer.	Kollegier.	Lärarinnor.	Lärare.	Lärarinnor.	Lärare.	Lärarinnor.	
Jyväskylä	1	1	8	1	4	1	3	1	1	21 ¹⁾
Ekenäs	1	1	3	—	3	—	2	—	1	11 ¹⁾
Nykarleby	1	—	5	1	—	1	1	1	—	10 ¹⁾
Sordavala	1	1	9	1	4	2	2	1	1	22 ¹⁾
Raumo	1	—	3	3	—	2	—	1	—	10 ¹⁾
Brahestad	1	1	3	—	3	—	2	—	1	11 ¹⁾
Heinola	1	1	2	—	2	—	—	—	—	6 ²⁾
Kajana	1	—	1	2	—	—	—	—	—	4 ³⁾
Summa	8	5	34	8	16	6	10	4	4	95

¹⁾ Därtill 1 extra lärarinna i instrumentalmusik.

²⁾ Därtill 1 timlärarinna.

³⁾ Därtill 2 timlärare.

i *Wiborgs län* 25 folkskolor, nämligen: Wahvila skola i Wiborgs socken, Kirstinälä skola i Nykyrka, Metsäkylä skola i Wekkelaks, Häsälä, Nurmela och Timperilä skolor i Säkkijärvi, Tytärsaari skola i Hogland, Kuivala skola i Walkeala, Tainionkoski skola i Ruokolaks, Matikkala och Tietävälä skolor i Kirvus, Kontu, Kuurmanpohja, Laukkala och Räikkölä skolor i Jääskis, Kavantsaari skola i St: Andreæ, Pölläkkälä skola i Mohla, *Karvala skola i Kivinebb*, Jutikkala skola i Walkjärvi, Reuskala skola i Jaakimvaara, Hämekoski skola i Ruskeala, samt Leppäselkä, Joensuu-Mäkisalo och Helylä skolor i Sordavala landskommun; hvarjämte skolorna i Wiborg-Sorvali (Mon Repos), hvilka förut betraktats såsom en samskola, här upptagits som en goss- och en flickskola;

Län, kommun och skoldistrikt.	Antal folkskolor:						Antal lärare och lärarinnor:		Antal elever:			Af förestående elever besökte under läsåret följande antal skolan:					Vid läsårets slut dimitterade elever.	Antal elever i den enligt folkskoleförordningens 124 § bildade samskolan.
	fördelade efter elevernas kön:		fördelade efter undervisnings-språket:															
	goss-skolor.	flickskolor.	samskolor.	finniska.	svenska.	finnisk-svenska.	lärare.	lärarinnor.	gossar.	flickor.	Summa.	högst 30 dagar.	31-120 dagar.	121-180 dagar.	mer än 180 dagar.			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Transport	15	14	135	159	2	3	104	124	5,159	3,927	9,086	220	205	399	8,262	1,257	4,432	
Jääskis, Kuurmanpohja	—	—	1	1	—	—	—	1	29	21	50	—	—	—	50	1	35	
Laukkala	—	—	1	1	—	—	—	—	23	14	37	—	—	—	37	1	23	
Räikkölä	—	—	1	1	—	—	—	1	26	14	40	—	1	1	38	—	—	
St Andreæ, Hatula	1	1	—	2	—	—	1	1	43	24	67	5	2	1	59	11	34	
Korpilahti	—	—	1	1	—	—	—	1	23	9	32	—	—	1	31	5	12	
Pullila	—	—	1	1	—	—	—	1	27	13	40	12	2	—	26	8	—	
Kaskinen	—	—	1	1	—	—	—	1	29	13	42	—	—	—	42	2	28	
Oravankylä	—	—	1	1	—	—	—	1	18	22	40	—	—	—	40	4	13	
Hannila	—	—	1	1	—	—	—	1	16	20	36	—	—	—	36	—	19	
Kavantsaari	—	—	1	1	—	—	—	1	14	16	30	1) 30	—	—	—	—	—	
Äyräpää härad.																		
Mohla, Hotokka	—	—	1	1	—	—	—	1	30	23	53	—	—	5	48	6	—	
Lehtokylä	—	—	1	1	—	—	—	1	31	9	40	3	—	—	37	4	—	
Mäkkölä	—	—	1	1	—	—	—	1	47	25	72	1	—	42	29	12	38	
Perkjärvi	—	—	1	1	—	—	—	1	33	17	50	—	2	—	48	3	23	
Punnus	—	—	1	1	—	—	—	1	45	5	50	1	—	3	46	5	—	
Pällilä	—	—	1	1	—	—	—	1	38	15	53	1	1	3	48	8	—	
Suursaari 2)	—	—	1	1	—	—	—	1	36	27	63	10	4	3	46	2	22	
Pölläkkälä 2)	—	—	1	1	—	—	—	1	13	25	38	2	3	1	32	3	39	
Heinjoki	—	—	1	1	—	—	—	1	35	19	54	1	1	1	51	5	23	
Kivinebb, Kyrkoby	—	—	1	1	—	—	—	1	29	17	46	—	—	—	46	5	—	
Miettilä	—	—	1	1	—	—	—	1	41	22	63	1	—	1	61	7	—	
Pamppala	—	—	1	1	—	—	—	1	39	8	47	—	—	1	46	5	14	
Raivola	—	—	1	1	—	—	—	1	50	32	82	—	8	1	73	10	—	
Terijoki	—	—	1	1	—	—	—	1	49	38	87	7	1	2	77	8	50	
Kuokkala	—	—	1	1	—	—	—	1	35	39	74	—	—	—	74	5	48	
Joutselkä	—	—	1	1	—	—	—	1	31	27	58	7	—	5	46	8	30	
Karvala	—	—	1	1	—	—	—	1	16	21	37	4	5	—	28	—	—	
Transport	16	15	161	187	2	3	123	139	6,005	4,462	10,467	305	235	470	9,457	1,385	4,883	

1) Skolan i verksamhet endast under vårterminen. 2) Privat. 3) 1 elev undervisades på svenska.

Län, kommun och skoldistrikt.	Antal folkskolor:						Antal lärare och lärarinnor:		Antal elever:			Af förestående elever besökte under läsåret följande antal skolan:				Vid läsårets slut dimitte- rade elever.	Antal elever i den enligt folkskoleförordningens 124 § hållna småbarnsskolan.
	fördelade efter ele- vernas kön:	fördelade efter undervis- nings- språket:															
gosskolor.	flickskolor.	samskolor.	finska.	svenska.	finsk-svenska.	lärare.	lärarinnor.	gossar.	flickor.	Summa.	högst 90 dagar.	91—120 dagar.	121—150 dagar.	mer än 150 dagar.			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Kivinebb, Kyrkoby . .	—	—	1	1	—	—	—	1	29	17	46	—	—	—	46	5	—
Miettilä.	—	—	1	1	—	—	1	1	41	22	63	1	—	1	61	7	—
Pamppala	—	—	1	1	—	—	1	—	39	8	47	—	—	1	46	5	14
Raivola	—	—	1	1	—	—	1	1	50	32	82	—	8	1	73	10	—
Terijoki.	—	—	1	1	—	—	1	1	49	38	87	7	1	2	77	8	50
Kuokkala	—	—	1	1	—	—	1	1	35	39	74	—	—	—	74	5	48
Joutselkä	—	—	1	1	—	—	1	1	31	27	58	7	—	5	46	8	30
Karvala.	—	—	1	1	—	—	1	—	16	21	37	4	5	—	28	—	—
Transport	16	15	161	187	2	3	123	139	6,005	4,462	10,467	305	235	470	9,457	1,385	4,883

Karvalan koulussa oli 1 miesopettaja (Felix Zvanten v. 1901-1902),
16 poikaa ja 21 tyttöä, yhteensä 37.

Koulua oppilaista kävi enintään 30 päivää 4, 31-120 päivää 5 ja
yli 150 päivää 28.

Kuka paljo tietää, sitä enemp tarvitaakii.

Kuka paljon tietää, sitä enempi tarvitaankin.

(Kivennapa, E. Heikkinen, 1932)

Jokahine ellää omal älyllään.

Jokainen elää omalla älyllään.

(Kivennapa, E. Heikkinen, 1932)

Ei nii kehnoo lasta ettei vanhemmillee kelpajais.

Ei niin kehnua lasta, että ei vanhemmilleen kelpaisi.

(Kivennapa, A. Janhunen, 1932)